

Hyväksytty vuoden 2018 sääntömääräisessä puoluekokouksessa Turussa

Avoim tulevaisuuspuolue, joka luottaa ihmiseen

Kansallisen Kokoomuksen periaateohjelma

Lukijalle

Kansallinen Kokoomus on moniarvoinen poliittinen liike, joka toivottaa tervetulleiksi mukaan yhteiseen työhön kaikki, jotka hyväksyvät tässä periaateohjelmassa kuvatut periaatteet. Kokoomus haluaa tarjota ihmisille laajat mahdollisuudet vaikuttaa yhteiskunnassa ja maailmassa vapauden, sivistyksen, mahdollisuuksien tasa-arvon, demokratian ja muiden suomalaisen, avoimen yhteiskunnan arvojen toteutumisen puolesta.

Aikaa kestävät ja ajassa elävät arvot

Periaateohjelma on kuvaus Kokoomuksen arvoista, aatteesta sekä ihmiskuvasta. Se on lähtökohta ja perusta kaikelle Kokoomuksen politiikalle. Kokoomuksen aate on perinteisesti ollut yhdistelmä ihmislähtöisyyttä ja yksilön vapautta korostavia arvoja, perinteiden kunnioitusta ja vastuun kantamista avun tarpeessa olevista sekä ympäristöstä. Eri aikoina eri suuntausten keskinäinen tasapaino on vaihdellut. Kulloinenkin periaateohjelma on heijastanut Kokoomuksen ajattelua aikansa suurten kysymysten valossa.

Kokoomuksen aate on laaja-alainen, ja sen piiriin mahtuu monia erilaisia arvojen painotuksia. Sen sisällä erilaisia suuntauksia eri aikoina edustaneita ajattelutapoja voi kuvata monenlaisilla käsitteillä, kuten esimerkiksi maltillinen oikeistolaisuus, sinivihreys, sivistysporvarillisuus tai vastuullinen uudistusmielisyys.

Jotta arvot pysyvät elävinä ja ihmisille merkityksellisinä, myös niiden on uudistuttava. Eri suuntausten jatkuva keskinäinen vuorovaikutus ja tasapainon hakeminen tuottavat sen voiman, jonka avulla Kokoomuksen aate on kyennyt ja kykenee samalla kestäämään aikaa ja elämään sen mukana.

Kokoomus on Suomen vanhimman poliittisen liikkeen, Suomalaisen puolueen perinnön suora jatkaja. Suomen itsenäisyyden aamunkoitossa perustettu Kansallinen Kokoomuspuolue, yhteiskuntaa uudistavana voimana, otti tehtäväkseen tuoda yhteen eri kansanosat rakentamaan yhteistä isänmaata. Edelleenkin Kokoomus on perustavimmalta olemukseltaan yhteiskuntaa rakentava ja uudistava, erilaisia ihmisiä ja ihmisryhmiä yhteen kokoava arvopohjainen poliittinen liike.

Kokoomuksen politiikan johtavina periaatteina ovat puolueen perustamisesta saakka olleet sovinnollisen kansalaishengen edistäminen, sosiaalisen nousun mahdollistaminen ja koulusivistyksen tarjoaminen kaikille sekä sukupuolten tasa-arvo ja työn kunnioitus. Kaiken perustana on luja oikeusvaltio ja ihmisten luottamusta nauttiva puolueeton järjestysvalta. Kokoomus on aina ymmärtänyt, että Suomen on oltava sosiaalisesti oikeudenmukainen ja toimeliaisuudesta palkitseva yhteiskunta. Jokaisen on voitava tuntea se omakseen.

Tämän periaateohjelman tarkoitus on tulkita Kokoomuksen arvot nykyhetkestä tulevaisuuteen suuntautuen, ihmisen näkökulmasta. Emme kuitenkaan halua kadottaa vähääkään sitä arvokasta perintöä, jonka sata vuotta kokoomuslaista aatetyötä on kerryttänyt.

Kokoomuslaisen aatteen perusteet

Kokoomus haluaa kehittää Suomea vapaaseen, länsimaiseen yhteiskuntajärjestykseen perustuvana avoimena yhteiskuntana, jossa yksilönvapaus ja ihmisoikeudet on turvattu. Kokoomus ja sen aate ovat osa demokraattisten maiden

keskustaoikeistolaisten puolueiden muodostamaa yhteisöä. Se jakaa samat yhteiset vapauden ja demokratian arvot ja haluaa niiden pohjalta tehdä työtä ihmisten, yhteiskuntien ja ympäristön hyväksi.

Nykyhetkessä tehtävät valinnat määrittävät tulevaisuutta vuosiksi tai vuosikymmeniksi eteenpäin. Erityisesti ympäristön kuormittamisen vähentämiseksi on tehtävä jatkuvaa työtä, joka alkaa jokaisen arkisista valinnoista. Päätöksenteossa paikallistasolta valtakunnalliselle, eurooppalaiselle ja kansainväliselle tasolle saakka on tehtävä johdonmukaisesti valintoja, jotka turvaavat ja edistävät ympäristön puhtautta ja luonnon monimuotoisuutta, lajien säilymistä ja ilmastonmuutoksen torjuntaa. Tämän vastuun kantaminen on se mitta, jolla tekojemme arvo kaikkein eniten määräytyy tulevien sukupolvien silmissä.

Kokoomus uskoo ihmiseen itsestään ja toisistaan huolehtimaan kykenevänä yksilönä, jota ensisijaisesti ohjaavat oma eettinen pohdinta ja tahto tehdä hyvää. Yksilö tarvitsee ympärilleen toimivan ja hyvinvoivan yhteisön, johon voi kuulua, tarvittaessa tukeutua ja jonka hyväksi itse antaa oman merkityksellisen panoksensa.

Ihminen osana luonnollisia lähiyhteisöjään toimii vuorovaikutuksessa muiden kanssa ja pyrkii sovittamaan omat tavoitteensa yhteen toisten ihmisten tavoitteiden kanssa. Tämän toteuttamiseen länsimainen yhteiskuntamalli tarjoaa parhaat historian saatossa kehittyneet puitteet. Niistä tärkeimmät ovat oikeusvaltio, demokratia ja markkinatalous sekä ihmisoikeuksien kunnioittaminen. Kokoomus on aatteessaan ja kaikessa politiikassaan sitoutunut länsimaisten arvojen ylläpitoon ja edistämiseen.

Vapaassa yhteiskunnassa jokaisella on oltava mahdollisuus vaikuttaa oman elämänsä suuntaan ja oppia koko elämänsä ajan. Poliittisen järjestelmän on poistettava esteitä ihmisten omakohtaiselta toimeliaisuudelta ja itsensä toteuttamiselta. Mielekkään elämän sisällön ja sopivimmat tavat sen saavuttamiseen määrittelee ensisijaisesti jokainen yksilö itse omista lähtökohdistaan ja arvoistaan käsin.

Vapauden ydintä on täysivaltaisen yksilön itsemääräämisoikeus itseään koskevissa asioissa sukupuoleen, ikään, katsomukseen, seksuaaliseen suuntautumiseen, syntyperään, yhteiskunnalliseen asemaan tai muuhun taustaan katsomatta. Itsemääräämisoikeus ja fyysisen koskemattomuuden loukkaamattomuus ovat erottamaton osa ihmiselämän arvokkuutta, joka kuuluu jokaiselle syntymästä elämän viimeiseen päivään.

Ihmisen on saatava aina elää ilman pelkoa, vapaana väkivallasta. Vakaan ja luotettavan julkisen vallan tärkeimpiin tehtäviin kuuluu turvallisuuden takaaminen jokaiselle. Sen on suojattava yksilöä pahanteon ja mielivallan sekä rasismien, seksuaaliseen suuntautumiseen perustuvan tai muun syrjinnän kohteeksi joutumiselta. Viranomaisilla on kaikissa oloissa oltava edellytykset toteuttaa tehtävänsä ihmisiä kohtaavien uhkien torjumiseksi.

Vapauteen kuuluu erottamattomana osana vastuu. Se tarkoittaa, että kun ihminen toteuttaa vapauttaan, hän ottaa vastatakseen samalla valintojensa seuraukset, sekä kielteiset että myönteiset. Hyvä ja reilu yhteiskunta kannustaa vastuulliseen toimintaan ja palkitsee siitä.

Sivistyneessä yhteiskunnassa heikoimpia autetaan. Yhteiskunnan on tuettava ja vahvistettava ihmisten kykyä kantaa vastuuta omasta ja läheistensä hyvinvoinnista. Samalla on varmistettava, että hyvinvointiyhteiskunnan palvelut ja sosiaaliturva takaavat ihmisarvoisen elämän perusedellytykset. Oikeudenmukaisuuteen kuuluu, että ahkeruus ja järkevät valinnat tuovat menestystä tekijälleen. Siihen kuuluu myös, että vaikeuksiin joutunutta autetaan nousemaan jaloilleen.

Jokaisella tulee olla perhetaustastaan tai asuinpaikastaan riippumatta mahdollisuus oppia, kouluttautua, rakentaa oma polkunsä ja löytää vahvuutensa. Kenenkään tausta ei saa määrätä, mitä hänestä voi tulla. Mahdollisuuksien tasa-arvoa on, että Suomessa jokainen voi sivistää ja kehittää itseään, pärjätä ja edetä elämässä ja tavoitella onnellisuutta.

Olemme sivistyksen puolue

Sivistyksellä on monta ulottuvuutta: tiedollinen, taidollinen sekä sydämen sivistys. Kasvatus ja koulutus antavat sivistykselle pohjan: ymmärryksen historiasta, valmiuksia jäsentää ilmiöitä ja asettaa niitä oikeisiin mittasuhteisiin. Sivistystä on myös taiteen ja kulttuurin monien muotojen ymmärrys ja arvostus.

Sivistys on taitoa käyttää tietoa. Se on taitoa ajatella, taitoa soveltaa ja taitoa luoda uutta. Sydämen sivistystä tarvitaan, jotta kykenemme asettumaan toisen ihmisen asemaan, toimimaan moraalisesti ja arvostamaan erilaisuutta.

Sivistyksen tehtävä on yhdistää ihmisiä ja ihmisryhmiä, ei erottaa niitä toisistaan. Sivistys on jatkuva matka ihmisyyden ja maailman parempaan ymmärtämiseen ja paremman elämän edellytysten rakentamiseen. Se rakentaa siltoja yksilöiden, sukupolvien, kansakuntien ja kulttuureiden välille ja auttaa työskentelemään yhdessä kaikkia koskevien haasteiden voittamiseksi.

Toisten ihmisten arvon tunnustaminen ja myötätunto muita kohtaan on sivistyneen ihmisen keskeinen luonteenpiirre. On parempi rakentaa sille, mikä yhdistää ihmisiä kuin sille, mikä erottaa. Ihmisyyteen kuuluu oman rajallisuuden hyväksyminen ja armollisuus sekä itseä että toisia kohtaan. On hyväksyttävä se, että vaikka kukaan ei ole virheetön, jokaisella on sama ihmisarvo.

Sivistyksen monet ulottuvuudet kasvattavat paitsi kykyä ajatella ja toimia yhdessä muiden ihmisten kanssa, myös tervettä itseluottamusta ja uskoa siihen, että isotkin ongelmat ovat ratkaistavissa. Tämä on myös kokoomuslaisen sivistyspolitiikan tavoite. Nopeasti muuttuvassa maailmassa tarvitaan kykyä tunnistaa mahdollisuudet muuttua itse, luoda uutta ja uudistaa vanhaa. Vastuu lapsista ja nuorista merkitsee tehtävää kasvattaa heistä vastuullisia ja empaattisia ihmisiä, jotka etsivät aina muutosta kohti parempaa ja uskovat tulevaisuuteen.

Sivistykseen kuuluu myös ympäristöstä huolehtiminen ja eläinten hyvä kohtelu. Eläimillä ja luonnolla on ihmisen tarpeista riippumaton arvo itsessään. Luonnon monimuotoisuuden vaalimiseksi on suojeltava riittävän laajoja erilaisten luontotyyppien kokonaisuuksia. Vastuu ympäristöstä kuuluu meille kaikille.

Sivistynyt keskustelu perustuu tosiasioihin ja on rakentavaa eikä hajottavaa. Tosiasiat eivät ole arvovaltakysymyksiä. Korostamme tietoon perustuvaa päätöksentekoa ja luotamme tieteeseen ihmisen keinona tavoitella aina vain tarkempaa käsitystä siitä, mikä on totta ja mikä ei. Koulutus, tiede ja tutkimus sekä taide ja kulttuuri ovat Suomen kaltaiselle pienelle maalle elintärkeitä keinoja menestyä ja kasvattaa kansalaistensa hyvinvointia. Totuus on meille perusarvo.

Kokoomus jatkaa satavuotista työtään suomalaisen sivistyksen edistämiseksi, koulutuksen turvaamiseksi kaikille ja kansakunnan koulutus- ja osaamistason nostamiseksi. Sivistyksen edistäminen on paitsi päämäärä itsessään, myös keino mahdollistaa suomalaisille tarpeellisen kriittisyyden omaksuminen. Se on kykyä arvioida tiedon luotettavuutta, valmiutta erottaa olennainen epäolennaisesta ja tahtoa asettua aina rehellisyyden ja totuuden puolelle. Ilman sivistystä ei voi olla toimivaa demokratiaa.

Puolustamme demokratiaa aina ja kaikkialla

Demokratia on tapa olla sivistyneesti eri mieltä. Sen avulla voidaan sovittaa väkivallattomasti yhteen erilaiset arvomaailmat ja näkemykset. Demokratia on sitoutumista yhteisiin pelisääntöihin ja niiden johdonmukaiseen soveltamiseen silloinkin, kun se on oman edun kannalta epäsuotuisaa. Demokratia ei kuitenkaan voi olla enemmistön rajatonta määräysvaltaa. Vähemmistöjen suojasta on välttämätöntä huolehtia kaikilla tasoilla. Kokoomus puolustaa Suomea avoimena yhteiskuntana. Avointa yhteiskuntaa ei ole ilman vapaata tiedonvälitystä.

Kokoomus haluaa rakentaa Suomea maana, jossa toteutuvat jokaisen mahdollisuudet osallistua ja vaikuttaa päätöksentekoon. Paikallinen ja alueellinen demokratia sekä elävä kansalaisyhteiskunta muodostavat kansanvallan lujan kivijalan. Maamme menestys rakentuu sen monien erilaisten alueiden vahvuuksista.

Valtio ja sitä ohjaava poliittinen päätöksenteko toimivat ihmisten luottamuksen varassa. Luottamus yhteiskuntaa kohtaan perustuu siihen, että tarpeen vaatiessa saa oikeutta, tulee kuulluksi ja tasapuolisesti kohdelluksi. Jokaista on taustastaan riippumatta kohdeltava yhteiskunnassa yhtä arvokkaana.

Edustuksellinen demokratia on tulostavasti ihmisille. Sen on tarkoitus tuottaa yhteistä hyvää edistäviä sääntöjä, jotka ovat mahdollisimman laajasti ymmärrettyjä ja hyväksyttyjä. Vastuunsa tunteva ja rehellinen päätöksentekijä toisaalta kykenee perustelemaan myös epäsuositut mutta välttämättömät ratkaisut. Totuudenmukaisuus ja rehellisyys ovat politiikassa tärkeitä arvoja, joita suomalaiset ovat tottuneet kunnioittamaan.

Kokoomus näkee kansainvälisyyden ja sen jatkuvan vahvistamisen elinehtona maallemme. Suomen jäsenyys Euroopan unionissa on Kokoomukselle arvovalinta. Kuulumalla Euroopan vapaiden kansojen perheeseen Suomi on tehnyt valinnan ylläpitää ja edistää EU:n arvoja. Niihin kuuluvat vapaus, ihmisarvon ja ihmisoikeuksien kunnioittaminen, kansanvalta, tasa-arvo ja oikeusvaltio. Suomen on toimittava EU:ssa aktiivisesti, rakentavasti ja aloitteellisesti, sen yhtenäisyyttä ja toimintakykyä edistävällä tavalla.

Kokoomus näkee Suomen kiinteänä osana läntistä arvoyhteisöä, jonka kaikkiin kansainvälisiin instituutioihin sen on luonnollista kuulua. Tämä koskee niin taloudellista, sosiaalista, ympäristöllistä kuin turvallisuuspoliittista yhteistyötä. Sotilaallisen yhteistyön vahvistaminen on Suomen turvallisuuden edistämistä.

Kansainvälisiin sopimuksiin ja sääntöihin perustuva maailmankauppa luo vaurautta ja hyvinvointia. Kaupan vapaus vähentää köyhyyttä ja lisää kansakuntien keskinäistä, rauhanomaista yhteenkuuluvuutta. Suomen on toimittava kansainvälisissä organisaatioissa johdonmukaisesti kaupan esteiden poistamiseksi.

Suomen on kannettava myös laajempaa globaalia vastuuta. Voimme tarjota apua ja osaamista esimerkiksi kansainväliseen yhteistyöhön kokonaisvaltaisessa kriisien hallinnassa ja niiden ratkaisemisessa, ympäristön- ja luonnonsuojelussa sekä kestävä kehityksen tukemisessa. Suomen on tuettava ihmisoikeuksien toteutumista kaikkialla. Ilmastomuutos on myös turvallisuushaasteista ja kriisien aiheuttajista suurin yksittäinen.

Olemme suomalaisia, pohjoismaalaisia, eurooppalaisia ja maailmankansalaisia

Oma kulttuuri ja kulttuuriperintö liittävät meidät osaksi sukupolvien ketjua. Ne haastavat antamaan uusia merkityksiä maailmalle ja rakentamaan uutta. Ne kertovat, mistä tulemme ja keitä olemme - mutta ne eivät yksin ratkaise, mitä meistä voi tai saa tulla. Menneiden sukupolvien työtä ja saavutuksia on osattava arvostaa, sillä nykypäivän hyvinvointimme ja turvallisuutemme perustuu kovalle työlle.

Kansallinen ja kulttuurinen identiteettimme on moniulotteinen ja alati muuttuva. Kaikki identiteettimme ovat vahvuuksia, eivät rajoitteita: meillä on sekä annettavaa että saatavaa. Sivistykseen kuuluu avoimuus myös kansainvälisesti ja kulttuurisesti. Suomalaisuus on osa niin pohjoismaalaisuutta kuin eurooppalaisuutta, ja ne ovat osa suomalaisuutta.

Tämän päivän suomalaisuus on luonteeltaan avointa ja mukaan ottavaa. Isänmaallisuus, joka ilmenee kiintymyksenä kotimaahan, on myönteinen voima. Se vahvistaa yhteenkuuluvuutta ja turvallisuuden tunnetta. Suomi pysyy rauhallisena, turvallisena ja vakaana yhteiskuntana, jos jokainen täällä asuva haluaa omalla panoksellaan rakentaa sitä kotimaanaan. Se vaatii kohtuullisuuden ja välittämisen arvojen hengen ylläpitämistä niin poliittisessa toiminnassa kuin kunkin omassa arkielämässä.

Erilaisten kulttuurien välinen sivistynyt vuorovaikutus ja kanssakäyminen kuuluvat luonnostaan nykyaikaisiin yhteiskuntiin muun muassa työ- ja harrastus- sekä lähiyhteisöissä. Tulevaisuus on yhä kansainvälisempi, ja maailmanlaajuisissa verkostoissa syntyvät sekä ideat että niiden pohjalta kehitettävät tuotteet ja palvelut.

Laaja-alainen erilaisten kulttuurien ymmärtäminen on mahdollisuus kehittää Suomesta entistä avoimempi ja puoleensa vetävämpi maa, josta yhä useampi aktiivinen ihminen voi löytää paikkansa ja tehtävänsä. Minkäänlaista syrjintää emme hyväksy. Sivistyneeseen keskusteluun kuuluu aito moniäänisyys, erilaisuudesta kiinnostuminen ja eri mieltä olevien kunnioittaminen.

Teknologinen kehitys madaltaa ja hävittää rajoja niin, että koko globaalin yhteisön vuorovaikutus kasvaa. Näemme tämän avaavan hienoja mahdollisuuksia koko ihmiskunnan kannalta. Suomi on vahvimmillaan silloin, kun sen yhteydet ja vuorovaikutuskanavat niin Euroopassa kuin maailmanlaajuisesti ovat täysimääräisesti käytössä. Sulkeutuminen olisi heikentymisen ja hiipumisen tie.

Meidän suomalaisten on tietoisilla ratkaisuilla pyrittävä kokoamme suurempaan rooliin maailmanlaajuisten kysymysten kuten ympäristöön ja turvallisuuteen liittyvien ongelmien ratkaisemisessa ja ennaltaehkäisyssä. Parhaiten se onnistuu diplomatian, tieteen ja teknologian mahdollisuuksia tehokkaasti ja laaja-alaisesti hyödyntäen.

Ihmisen, ympäristön, talouden, ja teknologian sopusointu

Vahva talous ja kasvava aineellinen hyvinvointi tuovat itsenäisyyttä, toimintamahdollisuuksia ja turvallisuutta yksilöille, kansalle ja valtiolle. Poliittisilla päätöksillä on vapautettava ihmisten ja yritysten toimintaympäristöä, jotta nämä saisivat kaiken potentiaalinsa täyteen kukoistukseen luomaan hyvinvointia ja vaurautta. Markkinatalouteen kuuluva yrittämisen vapaus on kaiken kasvun välttämätön ehto.

Yksityisomaisuuden suoja on vapaan, sivistyneen ja hyvinvoivan yhteiskunnan peruskivi. Keneltäkään ei saa ilman laillista perustetta viedä rehellisesti hankittua tai saatua varallisuutta. Talouspolitiikassa on tavoiteltava kestävää ja laaja-alaista kasvua, ottaen samalla huomioon inhimilliset ja ympäristön kestävyden asettamat reunaehdot.

Haluamme turvata ympäristön: kauniit metsät, puhtaan ilman ja kirkkaat vedet. Ilman elinkelpoista maapalloa ei paljon muullakaan ole väliä. Lainsäädännöllä ja verotuksella on suosittava sellaista kulutuskäyttäytymistä ja liikkumista, joka aiheuttaa mahdollisimman vähän ympäristökuormitusta. Luonnonvarojen tuhlausta on johdonmukaisesti vähennettävä, ja niiden käytön on oltava kestävää. Erityisesti on vähennettävä fossiilisten polttoaineiden käyttöä, lopullisena päämääränä niiden käytöstä luopuminen.

Kertakäyttöisyydestä tulee siirtyä yhä enemmän kohti kestävää kierto- ja jakamistaloutta. Haluamme valjastaa teknologian ympäristönsuojeluun. Kehitämme, kokeilemme ja otamme käyttöön ympäristöystävällisiä menetelmiä niin tuotannossa, jakelussa ja kuljetuksissa kuin materiaalien uskäytössä.

Työn muutos teknologian kehityksen myötä on niin suomalaisille kuin koko ihmiskunnalle valtava mahdollisuus. Etenkin fyysisesti raskaiden ja rutiininomaisten tehtävien automatisoitumisen mukanaan tuoma tuottavuuden kasvu kasvattaa aineellisen hyvinvoinnin määrää ennennäkemättömästi.

Kaikki aiemmat teknologiset murrokset ovat parantaneet ja helpottaneet ihmisen elämää lukemattomin tavoin. Niin käy vastakin, jos pystymme keskittymään mahdollisuuksiin tarttumiseen lyhyen aikavälin uhkien pelkäämisen sijaan. Koulutusjärjestelmän kehittämisellä ja työmarkkinoiden toiminnan tehostamisella mahdollistetaan ihmisten, työelämän ja yhteiskunnan sopeutuminen työn muutokseen. Inhimillinen teknologiamurros vaatii onnistuakseen työstä, yrittäjyydestä ja omistamisesta saatavan toimeentulon, verotuksen ja sosiaaliturvan joustavaa ja reaaliaikaista mukautumista toisiinsa.

Teknologian uudet sovellutukset on ennakkoluulottomasti otettava ihmisen avuksi tekemään kaikesta työstä helpompaa, tarkempaa, tehokkaampaa ja tuottavampaa. Ne tekevät myös jokapäiväisestä elämästä sujuvampaa laajentamalla ihmisten kykyä havaita asioita ja tehdä ratkaisuja erilaisissa tilanteissa. Uuden teknologian avulla ihmiset pystyvät tekemään aina vain paremmin ja laajemmalla tiedolla perusteltuja valintoja ja toimimaan kussakin tilanteessa tarkoitukseen sopivimmilla tavoilla.

On varmistettava, että vaikka tekniikka pystyy jatkuvasti itsenäisempään toimintaan, vastuu tärkeistä eettisistä ratkaisuista säilyy aina viime kädessä ihmisellä. Ihmisten oikeutta yksityisyyteen ja itseään koskevien tietojen käytöstä päättämiseen on vaalittava ja vahvistettava. Verkkoturvallisuuden merkitys korostuu, kun yhä suurempi osa kaikesta ihmisten ja yhteiskunnan toiminnasta digitalisoituu.

Laaja-alaisen sivistyksen merkitys on korvaamaton yksilön ja yhteiskunnan kyvyssä hyötyä alati nopeutuvasta teknologisesta kehityksestä. Kokoomus haluaa, että uuden teknologian käyttöönotossa ja kehittämisessä Suomi ja suomalaiset ovat maailman parhaita. Suomen on yhteiskuntana suhtauduttava uusiin menetelmiin uteliaisuudella ja innolla. Parhaat teknologiset ratkaisut on löydettävä ja otettava käyttöön kokeilemalla ja hyväksyen myös epäonnistumisen mahdollisuus.

Julkisen vallan oma osallistuminen markkinoille on pidettävä rajattuna ja varattava sellaisiin tilanteisiin, joissa se on yleisen edun kannalta välttämätöntä tai yksityisiä toimijoita ei ole. Julkisella vallalla on kuitenkin välttämätön rooli reilujen pelisääntöjen määrittäjänä, turvallisuuden ja huoltovarmuuden takaajana sekä monien tärkeiden palveluiden järjestäjänä. Liiketoiminnan harjoittaminen on kuitenkin pääsääntöisesti jätettävä yritysten hoidettavaksi. Sääntelyllä on puututtava markkinoiden toimintaan, kun sääntelystä on selvästi enemmän hyötyä kuin haittaa, esimerkiksi ympäristöhaittojen estämiseksi.

Tulevaisuuden menestysalat valikoituvat parhaiden ideoiden keskinäisessä kilpailussa markkinoilla. Avoimin ja reiluin pelisäännöin tapahtuva kilpailu on paras tapa ratkaista, mitkä yritykset, tuotteet ja menetelmät ovat parhaita. Kilpailun esteitä on poistettava ja markkinoiden annettava toimia. Niukkoja taloudellisia ja inhimillisiä voimavaroja ei kannata turhaan pitää sidottuina tehostamaan käyttöön. Uuteen alkuun ja parempiin mahdollisuuksiin on päästävä kiinni kohtuullisilla edellytyksillä ja sujuvasti.

Verotusta on kehitettävä suuntaan, joka suosii työntekoa, yritystoimintaa, kotimaista omistamista ja muuta suomalaisten hyvinvointia lisäävää toimintaa sekä edistää ympäristön suojelua. Veropohjan on oltava laaja ja verokantojen mahdollisimman matalia. Verotuksen on tuettava Suomen houkuttelevuutta maana, jossa halutaan tehdä työtä, yrittää ja johon halutaan sijoittaa. Työmarkkinoiden toimivuutta on edistettävä, jotta mahdollisimman moni pääsisi työhön ja saisi oman elämänsä rakentamisen keinot omiin käsiinsä.

Lähivuosikymmenten suuri tehtävä on luoda sellainen verotuksen ja sosiaaliturvan kokonaisuus, joka toteuttaa kestävänsä tasapainon yksilön taloudellisten oikeuksien ja velvoitteiden välillä. Julkinen talous on pidettävä vahvana myös siksi, että verorasitus ei kasvaisi kohtuuttomaksi ja jotta julkisen velan määrä pysyisi hallinnassa. Toimimme terveen julkisen talouden puolesta, jotta myös tulevaisuudessa kaiken ikäisillä suomalaisilla on mahdollisuus toimivaan hyvinvointiyhteiskuntaan, sen turvaan sekä palveluihin.

Lopuksi

Kokoomus luottaa siihen, että ihminen kykenee edistystahtonsa ja kekseliäisyytensä avulla, tiedettä ja teknologiaa hyödyntäen, löytämään eteen tuleviin haasteisiin ratkaisut ja välttämään haitallisia valintoja. Sivistys auttaa ihmistä toimimaan oikein. Suhtaudumme tulevaisuuteen myönteisellä uteliaisuudella ja optimistisesti. Haluamme rakentaa luottamusta ja ymmärrystä ihmisten ja ihmisryhmien välille. Ennen kaikkea uskomme ihmisen hyvyyteen, myötätuntoon ja empatiaan. Niiden pohjalta rakentuvat hyvä elämä, hyvä Suomi ja hyvä maailma.